

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. kovo 1 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Muitams lygiaverčio poveikio mokėjimas – SESV 30 straipsnis – Vidaus mokestis – SESV 110 straipsnis – Eksportuojamiems naftos produktams taikomas mokestis – Mokesčio neperkėlimas vartotojui – Mokesčio našta, tenkanti mokesčių mokėtojui – Mokesčių mokėtojo sumokėtų sumų grąžinimas“

Byloje C-76/17

dėl *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, Rumunija) 2016 m. lapkričio 17 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. vasario 13 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

SC Petrotel-Lukoil SA,

Maria Magdalena Georgescu

prieš

Ministerul Economiei,

Ministerul Energiei,

Ministerul Finanțelor Publice

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe ir C. Lycourgos (pranešėjas),

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *SC Petrotel-Lukoil SA*, atstovaujamos advokatų C. Vasile, M. Strîmbei ir A. Barbu,
- Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R. H. Radu ir L. Lițu ir R. Mangu,
- Europos Komisijos, atstovaujamos F. Clotuche-Duvieusart ir L. Radu Bouyon,

* Proceso kalba: rumunų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 30 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *SC Petrotel-Lukoil SA* (toliau – *Lukoil*) ir Maria Magdalena Georgescu ginčą su *Ministerul Economiei* (Ekonomikos ministerija, Rumunija), *Ministerul Energiei* (Energetikos ministerija, Rumunija) ir *Ministerul Finanțelor Publice* (Finansų ministerija, Rumunija) dėl Ekonomikos ministerijos atsisakymo grąžinti *Lukoil* sumokėtas vienkartinės išmokas specialiam naftos produktų fondui, skirtam padengti ankstesnės bendrovės *Compania Română de Petrol* (Rumunijos naftos bendrovė, toliau – CRP) skolas.

Teisinis pagrindas

- 3 *Ordonanța urgentă a Guvernului Nr. 249/2000 privind utilizarea constituirea specialios Fondului pentru produse și petroliere* (Nepaprastasis vyriausybės potvarkis Nr. 249/2000 dėl specialiojo naftos produktų fondo sukūrimo ir naudojimo; *Monitorul Oficial al României*, I dalis, 2000 m. gruodžio 12 d., Nr. 647), iš dalies pakeistu *Legea Nr. 142/2006 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului Nr. 53/2005 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar și al contabilității publice* (Įstatymas Nr. 142/2006, kuriuo patvirtinamas Vyriausybės potvarkis Nr. 53/2005, nustatantis specialias priemones biudžeto ir viešojo sektoriaus apskaitos srityje) (toliau – OUG Nr. 249/2000), buvo sukurtas specialus naftos produktų fondas, siekiant padengti visus finansinius ankstesnės CRP įsipareigojimus.
- 4 OUG Nr. 249/2000 1 straipsnyje nustatyta:
„Specialus naftos produktų fondas sudaromas į vidaus ir užsienio rinkoje parduodamo gamintojų gauto ar perdirbto benzino ir dyzelino kainą įtraukiant fiksuotą sumą [Rumunijos lėjomis (RON)], atitinkančią [0,01 JAV dolerių (USD) už litrą], taikant paskutinę mėnesio, einančio prieš pardavimą, dieną galiojantį keitimo kursą.“
- 5 OUG Nr. 249/2000 2 straipsnyje išdėstyta:
„Pagal 1 straipsnį sudarytą specialų naftos produktų fondą administruoja *Ministerul Industriei și Comerțului* [(Pramonės ir prekybos ministerija, Rumunija)], o šis fondas bus panaudotas visiems finansiniams ankstesnės [CRP] įsipareigojimams padengti.“
- 6 OUG Nr. 249/2000 5 straipsnyje nurodyta:
„Pareiga apskaičiuoti ir sumokėti 1 straipsnyje nurodytas sumas tenka gamintojams ir perdirbėjams, kurie yra Rumunijoje įsteigti juridiniai asmenys, nepriklausomai nuo jų organizacinės formos, kapitalo pobūdžio ir jų produktų paskirties, kuri atitinka naudojimo kategoriją ir atitinkamo produkto naudotojo tipą.“
- 7 OUG Nr. 249/2000 7 straipsnyje numatyta:
„Vienkartinė suma, įtraukta į šio potvarkio 1 straipsnyje nurodytų naftos produktų kainą, yra į atskaitą trauktinos išlaidos.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 8 *Lukoil* pareikalavo, kad Ekonomikos ministerija grąžintų sumas, kurias ji pagal OUG Nr. 249/2000 sumokėjo už naftos produktus, eksportuotus nuo 2007 m. sausio 1 d. iki 2010 m. kovo 31 d.
- 9 2010 m. gegužės 24 d. raštu Ekonomikos ministerija atsisakė grąžinti *Lukoil* reikalaujamas sumas.
- 10 Todėl *Lukoil* pateikė ieškinį *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas, Rumunija). Ši bendrovė iš esmės nurodo, kad minėtų sumų nereikėjo mokėti nuo Rumunijos įstojimo į Europos Sąjungą, t. y. nuo 2007 m. sausio 1 d., nes jų mokėjimas prieštaravo SESV 30 straipsniui, kadangi tai valstybės narės vienašališkai nustatytas fiskalinio pobūdžio mokestis už sieną kertančias prekes.
- 11 2011 m. spalio 12 d. sprendimu *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas) atmetė *Lukoil* ieškinį. Šis teismas, be kita ko, nusprendė, kad 0,01 JAV dolerių už litrą suma, įtraukta į naftos produktų kainą, buvo skaičiuojama tiek nuo Rumunijoje, tiek nuo už šios valstybės narės ribų pristatytų produktų, taigi, kadangi šis mokestis buvo mokamas ne dėl to, jog prekė kirto sieną, jis yra vidaus mokestis, o ne eksporto muitas ar lygiaverčio poveikio mokėjimas. Jis pridūrė, kad net pripažinus, jog OUG Nr. 249/2000 nustatytas mokestis yra pagal SESV 30 straipsnį draudžiamas muitas, *Lukoil* reikalavimas grąžinti šį mokestį būtų nepagrįstas dėl nepagrįsto praturtėjimo draudimo, kurį Teisingumo Teismas įtvirtino 1997 m. sausio 14 d. Sprendime *Comateb ir kt.* (C-192/95–C-218/95, EU:C:1997:12). Iš tikrųjų *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas) mano, kad aptariama suma remiantis OUG Nr. 249/2000 1 straipsniu buvo įtraukta į benzino ir dyzelino, tiekiamų už Rumunijos ribų, kainą, todėl ją mokėjo ne naftos produktų tiekėjas, o juos įsigyjantis asmuo.
- 12 Dėl 2011 m. spalio 12 d. sprendimo *Lukoil* pateikė apeliacinį skundą *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, Rumunija). Šis teismas panaikino minėtą sprendimą ir grąžino bylą *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas) nagrinėti iš naujo. 2016 m. sausio 25 d. sprendimu pastarasis teismas atmetė *Lukoil* ieškinį.
- 13 Tame sprendime *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas) remdamasi apskaitos ekspertize nusprendė, kad nors *Lukoil* apskaiciavo ir sumokėjo valstybei nagrinėjamą mokestį, ji fiksuotos 0,01 USD sumos už litrą nepridėjo prie naftos produktų, parduotų nuo 2007 m. sausio 1 d. iki 2010 m. kovo 31 d., kainos, o šią sumą sumokėjo iš nuosavų lėšų. Neatsižvelgdamas į tai, šis teismas vis dėlto nusprendė, kad *Lukoil* neįrodė, jog minėto mokesčio sumokėjimas jai sukėlė žalos. Iš tiesų *Lukoil* savo iniciatyva sukūrė mokėjimo būdą, kuris nepriskirtinas nei institucijai atsakovei, nei pagrįstas OUG Nr. 249/2000 nuostatomis. Todėl minėtas teismas nusprendė, kad *Lukoil* neturi teisės į prašomą mokesčio grąžinimą, nes ginčijamas mokestis buvo mokamas ne pagal nuostatas, kurios buvo galutinai pripažintos neteisėtomis, nes prieštarauja Sąjungos teisei, o pagal pačios *Lukoil* sukurtą mechanizmą, kuris nenumatyta nacionalinės teisės aktuose.
- 14 Dėl 2016 m. sausio 25 d. sprendimo *Lukoil* pateikė apeliacinį skundą *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas). Šis teismas nurodo, kad ginčijamas mokestis yra muitui lygiaverčio poveikio mokėjimas, nes jis yra finansinio pobūdžio, vienašališkai nustatytas kompetentingos valstybės narės institucijos ir taikomas prekėms dėl to, kad jos kerta sieną. Jis nurodo, kad *Lukoil* paprašė grąžinti iš jos nuosavų lėšų nuo 2007 m. sausio 1 d. iki 2010 m. kovo 31 d. sumokėtus mokesčius. Dėl SESV 30 straipsnio Teisingumo Teismas nėra nusprendęs, ar tokiu atveju, kai mokesčių mokėtojui iš tikrųjų teko muitui lygiaverčio poveikio mokėjimo našta, šis asmuo gali reikalauti grąžinti pervestas sumas, net jei nacionalinės teisės aktuose buvo nustatytas toks šio mokesčio mokėjimo tvarka, kad turėjo būti perkeltas vartotojui.

15 Tokiomis aplinkybėmis *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar remiantis SESV 30 straipsniu negalimas aiškinimas, kad jeigu mokesčių mokėtojai iš tikrųjų teko lygiaverčio poveikio mokėjimo našta, jis gali prašyti grąžinti sumokėtą sumą net ir tuomet, kai pagal nacionalinę teisę mokesčio mokėjimo tvarka yra tokia, kad mokestis perkeliamas Europos vartotojui?
2. Ar sumų, surinktų kaip lygiaverčio poveikio mokėjimai, grąžinimas suderinimas su Bendrijos teise, jeigu šias sumas iš tikrųjų sumokėjo mokesčių mokėtojas (ir jos nebuvo perkeltos vartotojui)?“

Dėl prejudicinių klausimų

16 Šiais dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Sąjungos teisė, visų pirma SESV 30 straipsnis, turi būti aiškinama taip, kad mokesčių mokėtojas, kuriam realiai teko lygiaverčio poveikio mokėjimo našta, neatitinkanti minėto SESV straipsnio, turi galėti susigrąžinti jo taip sumokėtas sumas net ir tuo atveju, jei pagal nacionalinės teisės aktus buvo nustatytas toks mokesčio mokėjimo mechanizmas, kad šis mokestis turėjo būti perkeltas vartotojui.

Pirminės pastabos

- 17 Tai, kad nacionalinis teismas formaliai pateikė prejudicinį klausimą, nurodydamas tam tikras Sąjungos teisės nuostatas, netrukdo Teisingumo Teismui pateikti šiam teismui išsamaus išaiškinimo, kuris gali būti naudingas sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas apie tai užsimena savo pateiktuose klausimuose. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (žr., be kita ko, 2009 m. spalio 27 d. Sprendimo *ČEZ*, C-115/08, EU:C:2009:660, 81 punktą ir 2016 m. rugsėjo 29 d. Sprendimo *Essent Belgium*, C-492/14, EU:C:2016:732, 43 punktą).
- 18 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad OUG Nr. 249/2000 numatytas mokestis yra lygiaverčio poveikio mokėjimas, kaip tai suprantama pagal SESV 30 straipsnį. Vis dėlto iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, atsakydama į *Lukoil* prašymą grąžinti, Ekonomikos ministerija nurodė, jog šis mokestis nėra nei muitas, nei lygiaverčio poveikio mokėjimas, o yra vidaus mokestis, ir tai savo 2011 m. spalio 12 d. sprendime patvirtino pagrindinę bylą iš esmės nagrinėjęs *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas).
- 19 Savo rašytinėse pastabose Rumunijos vyriausybė ir Europos Komisija taip pat nurodo, kad OUG Nr. 249/2000 numatytas mokestis yra vidaus mokestis, kaip jis suprantamas pagal SESV 110 straipsnį.
- 20 Atsižvelgiant į šiuos argumentus, prieš atsakant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus, reikia šiam teismui pateikti visą naudingą informaciją dėl minėto mokesčio teisinio kvalifikavimo pagal Sąjungos teisę.
- 21 Bet kokia vienašališkai taikoma piniginei prievolė, kuria apmokestinamos prekės dėl to, kad jos kerta sieną, ir kuri nėra muitas tiesiogine žodžio prasme, kad ir kokia maža ji būtų, nepaisant jos pavadinimo ir taikymo būdo, yra muitui lygiaverčio poveikio mokėjimas. Tačiau iš bendros vidaus mokesčių sistemos atsiradusiai piniginei prievolei, kuri, remiantis tais pačiais objektyviais kriterijais, sistemingai taikoma prekių kategorijoms, neatsižvelgiant į jų kilmę arba paskirtį, taikomas

- SESV 110 straipsnis, kuriuo draudžiami diskriminaciniai vidaus mokesčiai (šiuo klausimu žr. 2006 m. birželio 15 d. Sprendimo *Air Liquide Industries Belgium*, C-393/04 ir C-41/05, EU:C:2006:403, 51, 55 ir 56 punktus, taip pat 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent Netwerk Noord ir kt.*, C-206/06, EU:C:2008:413, 40 ir 41 punktus).
- 22 Mokestis, kuris remiantis vienodais kriterijais taikomas nacionalinėje rinkoje parduodamiems ir eksportuojamiems nacionaliniams produktams, gali būti uždraustas SESV, jei iš šio mokesčio gautos pajamos skirtos veiklai, kuri teikia naudos konkrečiai nacionalinėje rinkoje parduodamiems nacionaliniams produktams.
- 23 Iš tikrųjų tokiu atveju gali atsirasti eksportuojamų produktų skirtingas vertinimas, nes mokesčio našta produktams, parduotiems nacionalinėje rinkoje, neutralizuoja nauda, kuriai finansuoti jis skirtas, o eksportuojamiems produktams tenkanti mokestinė našta nekompensuojama (šiuo klausimu žr. 2002 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Nygård*, C-234/99, EU:C:2002:244, 22 punktą ir 2006 m. birželio 8 d. Sprendimo *Koornstra*, C-517/04, EU:C:2006:375, 18 punktą).
- 24 Šiuo atžvilgiu, jei iš pagal bendrąją vidaus mokesčių sistemą taikomo mokesčio, kuriuo sistemingai apmokestinami nacionalinėje rinkoje parduodami nacionaliniai produktai ir eksportuojami produktai, gaunamų pajamų paskirties kylantys pranašumai visiškai padengia našta, tenkančią į rinką išleidžiamiems nacionaliniams produktams, kurie parduodami nacionalinėje rinkoje, šis mokestis yra SESV 28 ir 30 straipsniais draudžiamas muitui lygiaverčio poveikio mokėjimas. Tačiau toks mokėjimas pažeistų SESV 110 straipsnyje įtvirtintą diskriminavimo draudimą, jei nauda dėl naudojimosi iš mokesčio už nacionalinėje rinkoje parduodamus nacionalinius produktus gaunamomis pajamomis tik iš dalies padengtų šiems produktams tenkančią našta. Tokiu atveju iš principo teisėtas mokestis, kuriuo apmokestinami eksportuojami nacionaliniai produktai, turėtų būti uždraustas tiek, kiek jis kompensuoja minėtą našta, ir turėtų būti proporcingai sumažintas (šiuo klausimu žr. 2006 m. birželio 8 d. Sprendimo *Koornstra*, C-517/04, EU:C:2006:375, 19 ir 20 punktus bei nurodytą jurisprudenciją).
- 25 Kad būtų tinkamai ir teisingai taikomas kompensavimo kriterijus, reikia patikrinti, ar referenciniu laikotarpiu egzistuoja finansinė pusiausvyra tarp bendros nagrinėjamo mokesčio, kuriuo apmokestinami nacionalinėje rinkoje parduodami nacionaliniai produktai, sumos ir naudos, suteikiamos išskirtinai šiems produktams. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įsitikinti, kad nacionalinėje rinkoje parduodami nacionaliniai produktai iš ginčijamo mokesčio *de facto* negauna išskirtinės ar proporcingai didesnės naudos, palyginti su eksportuojamais produktais, kuri gali kompensuoti visą šio mokesčio našta ar dalį jos (šiuo klausimu žr. 2006 m. birželio 8 d. Sprendimo *Koornstra*, C-517/04, EU:C:2006:375, 21 ir 22 punktus bei nurodytą jurisprudenciją).
- 26 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad OUG Nr. 249/2000 buvo sukurtas specialus naftos produktų fondas, skirtas ankstesnės CRP skoloms padengti ir finansuojamas iš visų Rumunijoje įsteigtų naftos produktų (benzino ir dyzelino) gamintojų ir perdirbėjų įmokų. Pagal OUG Nr. 249/2000 1 straipsnį šie mokėtojai į jų tiek nacionalinėje rinkoje, tiek ir už Rumunijos ribų tiekiamų produktų kainą turi įtraukti fiksuotą 0,01 USD sumą už kiekvieną parduotą naftos produktų litrą. Pagal OUG Nr. 249/2000 5 straipsnį pareiga apskaičiuoti ir pervesti iš to kylančias sumas tenka gamintojams ir perdirbėjams, kurie yra Rumunijoje įsteigti juridiniai asmenys, nepriklausomai nuo jų produktų paskirties.
- 27 Nors OUG Nr. 249/2000 1 straipsnyje numatytas mokestis yra vienašališkai nustatyta pinigine prievole už prekes, atsižvelgiant į pirmesniame punkte pateiktą informaciją, jos mokėjimas siejamas su sienos kirtimu. Iš tikrųjų šis mokestis tokiu pat būdu, tokiu pat tarifu ir tame pačiame etape taikomas tiek Rumunijos rinkoje pateiktiems produktams, tiek ir kitose valstybės narėse pateiktiems produktams. Minėtame 1 straipsnyje numatytas apmokestinimo momentas yra naftos produktų pardavimas, nepriklausomai nuo to, ar parduota Rumunijoje, ar kitoje valstybėje narėje. Šis mokestis taip pat taikomas nepaisant to, ar atitinkami naftos produktai kerta Rumunijos sieną.

- 28 Tokiomis aplinkybėmis minėtas mokestis gali būti laikomas nediskriminaciniu vidaus mokesčiu, suderinamu su Sąjungos teise.
- 29 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dar turi patikrinti, ar produkto apmokestinimas šiuo mokesčiu nesuteikia pranašumo nacionaliniams naftos produktams, parduodamiems nacionalinėje rinkoje, nes prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra jokios informacijos šiuo klausimu. Iš tikrųjų vien aplinkybė, kad iš OUG Nr. 249/2000 1 straipsnyje numatyto mokesčio gautos pajamos skiriamos ankstesnės CRP skoloms padengti, neleidžia galutinai atmesti prielaidos, kad iš šio mokesčio gautos pajamos iš tikrųjų skiriamos skatinti veiklai, kuri teikia naudos vien tik ar iš dalies tik šiems produktams, o į kitas valstybes nares eksportuojamiems produktams tokia nauda nesuteikiama.
- 30 Jei tai patikrinus paaiškėtų, kad pajamos iš OUG Nr. 249/2000 1 straipsnyje numatyto mokesčio nesuteikia pranašumo nacionalinėje rinkoje parduodamiems nacionaliniams produktams, šis mokestis gali būti laikomas teisėtu vidaus mokesčiu. Jei paaiškėtų, kad pranašumas iš dalies arba visiškai kompensuoja naštą, galima būtų manyti, kad pirmuoju atveju tai yra diskriminacinis SESV 110 straipsnio neatitinkantis vidaus mokestis, o antruoju atveju – muitui lygiaverčio poveikio mokėjimas, prieštaraujantis SESV 30 straipsniui. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi atlikti reikiamus patikrinimus, kad nustatytų OUG Nr. 249/2000 1 straipsnyje numatyto mokesčio pobūdį ir įvertintų jo suderinamumą su Sąjungos teise.
- 31 Tai išsiaiškinus, jei tai yra lygiaverčio poveikio mokėjimas, neatitinkantis SESV 30 straipsnio, reikia atsakyti į klausimą dėl teisės į grąžinimą, kaip jis performuluotas šio sprendimo 16 punkte.

Teisė į grąžinimą

- 32 Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad teisė susigrąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę valstybėje narėje surinktus mokesčius yra Sąjungos teisės nuostatomis, kaip jas aiškina Teisingumo Teismas, asmenims suteikiamų teisių pasekmė ir papildymas. Valstybė narė iš principo privalo grąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktus mokesčius, pagal nacionalines procesines taisykles laikydama lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų (šiuo klausimu žr., be kita ko, 1983 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *San Giorgio*, 199/82, EU:C:1983:318, 12 punktą; 1997 m. sausio 14 d. Sprendimo *Comateb ir kt.*, C-192/95–C-218/95, EU:C:1997:12, 20 punktą ir 2013 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation*, C-362/12, EU:C:2013:834, 30 punktą).
- 33 Tačiau, darant Sąjungos teisės neatitinkančių mokesčių grąžinimo principo išimtį, gali būti atsisakyta grąžinti nepagrįstai surinktą mokestį, jeigu dėl to subjektai nepagrįstai praturtėtų. Taigi šioje srityje Sąjungos teisės sistema garantuojamų teisių apsauga neįpareigoja grąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktų mokesčių, muitų ir rinkliavų, kai įrodoma, kad tokias rinkliavas turintis mokėti asmuo jas iš tikrųjų perkėlė kitiems subjektams (1983 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *San Giorgio*, 199/82, EU:C:1983:318, 13 punktas; 1997 m. sausio 14 d. Sprendimo *Comateb ir kt.*, C-192/95–C-218/95, EU:C:1997:12, 21 punktas ir 2011 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Lady & Kid ir kt.*, C-398/09, EU:C:2011:540, 18 punktas).
- 34 Iš tikrųjų esant tokioms aplinkybėmis nepagrįstai surinkto mokesčio našta teko ne ūkio subjektui, o pirkėjui, kuriam ji buvo perkelta. Todėl mokesčio, kurį ūkio subjektas perkėlė pirkėjui, grąžinimas pirmojo atžvilgiu reikštų dvigubą mokėjimą, kuris gali būti pripažintas nepagrįstu praturtėjimu, o pirkėjui nebūtų pašalintos mokesčio neteisėtumo pasekmės (šiuo klausimu žr. 1997 m. sausio 14 d. Sprendimo *Comateb ir kt.*, C-192/95–C-218/95, EU:C:1997:12, 22 punktą ir 2011 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Lady & Kid ir kt.*, C-398/09, EU:C:2011:540, 19 punktą).

- 35 Kadangi toks atsisakymas grąžinti nuo parduotų produktų mokamą mokestį yra Sąjungos teisinės sistemos garantuojamos subjektinės teisės apribojimas, jį reikia aiškinti siaurai. Taigi nepagrįstai sumokėto mokesčio tiesioginis perkėlimas pirkėjui yra vienintelė teisės susigrąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktus mokesčius išimtis (2011 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Lady & Kid ir kt.*, C-398/09, EU:C:2011:540, 20 punktą).
- 36 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad, priešingai, nei numatyta OUG Nr. 249/2000 1 straipsnyje, *Lukoil* minėtame straipsnyje numatyto mokesčio neperkėlė savo parduodamų naftos produktų vartotojams. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar tuo atveju, kai buvo nustatytas toks šio mokesčio mokėjimo mechanizmas, kad jis turėjo būti perkeltas vartotojui, *Lukoil* vis dėlto gali turėti teisę į jos sumokėtų sumų grąžinimą.
- 37 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad kadangi *Lukoil* sumokėjo OUG Nr. 249/2000 1 straipsnyje numatytą mokestį, šios sumos grąžinimas nereikštų šios bendrovės nepagrįsto praturtėjimo. Tokiomis aplinkybėmis, kadangi nagrinėjamu atveju nėra vienintelės Teisingumo Teismo pripažįstamos išimties grąžinti su Sąjungos teise nesuderinamus mokesčius, *Lukoil* turi teisę į mokesčio, kurį ji sumokėjo, grąžinimą, jei šis mokestis pripažįstamas muitui lygiaverčio poveikio mokėjimu. Galimas iš nacionalinės teisės aktų kylančios pareigos įtraukti pagrindinėje byloje nagrinėjamą mokestį į galutinę nagrinėjamo produkto kainą nepaisymas šiuo atveju neturi reikšmės. Iš tikrųjų Sąjungos teise grindžiamos teisės į šio mokesčio grąžinimą negalima atmesti remiantis nacionaline teise.
- 38 Be to, reikia pažymėti, kad *Lukoil* taip pat turėtų teisę (nors ir iš dalies) į mokesčio, kurį ji sumokėjo pagal OUG Nr. 249/2000 1 straipsnį, grąžinimą, jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remdamasis Teisingumo Teismo jurisprudencija ir šio sprendimo 21–25 punktuose pateiktais vertinimais konstatuotų, kad minėtame straipsnyje numatytas mokestis yra vidaus mokestis, neatitinkantis SESV 110 straipsnio. Tokiu atveju ši teisė į grąžinimą būtų susijusi su skirtumu tarp mokesčio, sumokėto už Sąjungos rinkoje parduotus produktus, ir mokesčio, sumokėto už nacionalinėje rinkoje parduotus produktus; apskaičiuojant pastarąjį reikėtų atsižvelgti į pranašumą, teikiamą tik šiems produktams.
- 39 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip, kad Sąjungos teisė, visų pirma SESV 30 straipsnis, turi būti aiškinama taip, jog mokesčių mokėtojas, kuriam realiai teko lygiaverčio poveikio mokėjimo našta, neatitinkanti minėto SESV straipsnio, turi galėti susigrąžinti jo taip sumokėtas sumas net ir tuo atveju, jei pagal nacionalinės teisės aktus buvo nustatytas toks mokesčio mokėjimo mechanizmas, kad šis mokestis turėjo būti perkeltas vartotojui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 40 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

Sąjungos teisė, visų pirma SESV 30 straipsnis, turi būti aiškinama taip, jog mokesčių mokėtojas, kuriam realiai teko lygiaverčio poveikio mokėjimo našta, neatitinkanti minėto SESV straipsnio, turi galėti susigrąžinti jo taip sumokėtas sumas net ir tuo atveju, jei pagal nacionalinės teisės aktus buvo nustatytas toks mokesčio mokėjimo mechanizmas, kad šis mokestis turėjo būti perkeltas vartotojui.

Parašai.

